

Lösning till problemet augusti 2003

Antag att n är ensiffrigt. Om $1 \leq n < 5$ så har $12n$ entalssiffran $2n$, tiotalssiffran n och siffersumman $3n$. Om $5 \leq n \leq 8$ har $12n$ tiotalssiffran $n + 1$ och siffersumman $> n$. Om slutligen $n = 9$ är $12n = 108$ med siffersumman 9.

För $0 \leq k \leq 9$ är $9(1 + 11k) = 9 + 99k = 100k + 9 - k$ ett högst tresiffrigt tal med siffersumman $k + (9 - k) = 9$. Heltalen $9 \cdot 10^m(1 + 11k)$, där $0 \leq k \leq 9$ och $m \geq 0$ har då alla siffersumman 9.

Alternativt kan man anta att $12n$ har s siffror och sätta

$$12n = \sum_{\nu=0}^{s-1} a_{\nu} 10^{\nu} \quad \text{och} \quad n = \sum_{\nu=0}^{s-1} b_{\nu} 10^{\nu}.$$

Här är $a_{s-1} \neq 0$. Då är

$$\sum_{\nu=0}^{s-1} a_{\nu} = \sum_{\nu=0}^{s-1} b_{\nu}$$

och

$$11n = 12n - n = \sum_{\nu=1}^{s-1} a_{\nu}(10^{\nu} - 1) + \sum_{\nu=0}^{s-1} a_{\nu} - \sum_{\nu=1}^{s-1} b_{\nu}(10^{\nu} - 1) - \sum_{\nu=0}^{s-1} b_{\nu} = \sum_{\nu=1}^{s-1} (a_{\nu} - b_{\nu})(10^{\nu} - 1).$$

Formeln för en geometrisk summa ger nu, för $\nu \geq 1$,

$$\sum_{j=0}^{\nu-1} 10^j = \frac{10^{\nu} - 1}{10 - 1} \quad \text{eller} \quad 10^{\nu} - 1 = 9 \sum_{j=0}^{\nu-1} 10^j$$

som visar att $10^{\nu} - 1$ är delbart med 9. Men då är också summan $\sum_{\nu=1}^{s-1} (a_{\nu} - b_{\nu})(10^{\nu} - 1)$ delbar med 9, dvs $11n$ och därmed n är delbart med 9.

Vi har redan visat att $n = 9$ duger.

Bland de tvåsiffriga multiplerna av 9 fungerar endast 18, 45, 90 och 99 ($27 \cdot 34 = 918$, $36 \cdot 23 = 828$, $54 \cdot 12 = 648$, $63 \cdot 12 = 756$, $72 \cdot 12 = 864$, $81 \cdot 12 = 972$).

Bland de tresiffriga hittar man, förutom de förutsägbara talen 180, 450, 900 och 990 också talen 189 , $198 = 180 + 18$, 459 , $495 = 450 + 45$, 909 och 999 .

Det kan vara värt att notera att $990 + 99 = 1089$ inte uppfyller alla kraven ($56 \cdot 1089 = 60984$).

Att finna alla heltal med denna egenskap är säkert svårt.

Svar: $n = 9 \cdot 10^m$, $0 \leq k \leq 9$, $m \geq 0$